

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 197/07-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Petra Brňáka na neverejnom zasadnutí 20. februára 2008 prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o., právne zastúpenej advokátom Mgr. P. N., L., vo veci namietaného porušenia základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 porušil základné právo spoločnosti A., spol. s r. o., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna

2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 zrušuje a veci mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť spoločnosti A., spol. s r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 10 633,84 Sk (slovom desaťtisícšesťstotridsaťtri slovenských korún a osemdesiatštyri halierov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. P. N., L., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2006 doručená sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Sťažovateľka namieta, že štyrmi napadnutými uzneseniami boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v záujme hospodárnosti konania spojil na spoločné konanie päť vecí, ktoré sa týkali tých istých účastníkov a skutkovo spolu súviseli, pričom celkové peňažné plnenie prevyšovalo desaťnásobok minimálnej mzdy. Najvyšší súd ako dovolací súd s poukazom na ustanovenie § 238 ods. 5 a § 243b ods. 4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) dovolanie žalobkyne odmietol piatimi uzneseniami (každú vec osobitne), hoci odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné. Najvyšší súd dospel k právnomu názoru, že dovolanie v predmetných veciach nie je prípustné, keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sa týka peňažných plnení neprevyšujúcich desaťnásobok minimálnej mzdy.

Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 197/07-12 z 18. októbra 2007 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd prerokoval túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľka vo vyjadrení z 12. novembra 2007, ako aj najvyšší súd vo vyjadrení z 11. januára 2008 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti, z písomných vyjadrení a z listinných dôkazov.

Z podanej sťažnosti vyplýva, že *„Rozsudkom Krajského súdu v Nitre pod č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 boli potvrdené rozsudky Okresného súdu v Nových Zámkoch pod č. k. 14 Cb 12/04-23 zo dňa 9. 3. 2004, č. k. 14 Cb 191/03-20 zo dňa 19. 2. 2004, č. k. 15 Cb 179/03-21 zo dňa 1. 3. 2004, č. k. 14 Cb 179/03-22 zo dňa 12. 2. 2004, č. k. 15 Cb 88/02-26 zo dňa 25. 2. 2004, č. k. 15 Cb 90/02-25 zo dňa 1. 3. 2004, č. k. 15 Cb 182/03-21 zo dňa 1. 3. 2004 a č. k. 15 Cb 84/02-23 zo dňa 25. 2. 2004 o zamietnutí žalôb a sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť V. náhradu trov odvolacieho konania vo výške 15.075,- Sk.*

V konaniach vedených na Okresnom súde v Nových Zámkoch sťažovateľ sa domáhal voči V. zaplataenia súm 3 917,40 Sk, 2 569,99 Sk, 5 664,86 Sk, 41.655,64 Sk, 3 468,40 Sk, 12.366,15 Sk, 40.826,36 Sk a 2 246,40 Sk, spolu 112.715,20 Sk. Sťažovateľ svoj nárok právne kvalifikoval ako poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. účinného do 31. 5. 2003. Okresný súd v Nových Zámkoch v citovaných veciach žaloby zamietol a svoje rozhodnutia odôvodnil tým, že sťažovateľovi nevzniklo právo na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., pretože medzi ním a V. nebola uzavretá zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa § 38 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. Sťažovateľ rozsudky Okresného súdu v Nových Zámkoch napadol odvolaním. Krajský súd v Nitre po spojení vecí o odvolaniach sťažovateľa o zaplataenie 112.715,20 Sk pod sp. zn. 15 Cob 119/2004 rozhodol tak, že napadnuté rozsudky potvrdil a stotožnil sa s právnym názorom Okresného súdu v Nových Zámkoch. Krajský súd navyše zaujal právny názor, že nemôže priznať sťažovateľovi úroky z omeškania, pretože tieto si

sťažovateľ neuplatnil v žalobe a ani v priebehu konania návrhom na jej zmenu podľa § 95 OSP a pre zmenu právnej kvalifikácie je potrebná zmena žaloby, čo však môže urobiť len sťažovateľ a nie súd.

Krajský súd v Nitre v súlade s § 238 ods. 3 písm. a) OSP proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie a v odôvodnení rozsudku vymedzil dovolaciu otázku z hľadiska procesného práva, či nárok tak, ako si ho uplatnil sťažovateľ v žalobe (definovaním, že si uplatňuje poplatok z omeškania mimo petitu) je pre súd záväzný i z hľadiska charakteru majetkovej sankcie alebo či ide výlučne o otázku právnej kvalifikácie, ktorú je povinný vykonať výlučne súd.

Rozsudok Krajského súdu v Nitre o zaplatenie 112.715,20 Sk pod č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 sťažovateľ napadol dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením pod č. k. 4 Obdo 38/2004 zo dňa 7. 9. 2005 vo veci o zaplatenie 5 664,86 Sk dovolanie sťažovateľa odmietol s odôvodnením, že v konaní vedenom na Okresnom súde v Nových Zámkoch pod sp. zn. 14 Cb 12/04 suma 5 664,86 Sk neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, preto podľa § 238 ods. 5 OSP dovolanie nie prípustné.

Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Obdo 31/2005, 3 Obdo 30/2005 a 4 Obdo 31/2005 boli doručené právnemu zástupcovi sťažovateľa dňa 16. 8. 2006. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Obdo 32/2005 bolo doručené právnemu zástupcovi sťažovateľa dňa 17. 8. 2006.“

Sťažovateľka poukazuje na to, že „v danom prípade sťažovateľ napadol dovolaním právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 112.715,20 Sk a nie o peňažnom plnení vo výške 1 892,- Sk, 12.366,15 Sk, 1 836,- Sk a 3 917,40 Sk tak, ako to uvádza najvyšší súd vo svojich uzneseniach. Aj v záhlaví rozsudku Krajského súdu v Nitre pod č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 je uvedená suma 112.715,20 Sk a nie sumy 1 892,- Sk, 12.366,15 Sk, 1 836,- Sk a 3 917,40 Sk.

V záujme hospodárnosti konania Krajský súd v Nitre vo veci pod sp. zn. 15 Cob 119/2004 v súlade s § 112 ods. 1 OSP na pojednávaní dňa 24. 6. 2004 spojil na spoločné konanie veci pod sp. zn. 15 Cob 123/2004 o zaplatenie 3 917,40 Sk, sp. zn. 15 Cob 124/2004 o zaplatenie 2 569,99 Sk, sp. zn. 15 Cob 119/2004 o zaplatenie

5 664,86 Sk, sp. zn. 15 Cob 121/2004 o zaplataenie 41.655,64 Sk, sp. zn. 15 Cob 122/2004 o zaplataenie 3 468,40 Sk, sp. zn. 15 Cob 126/2004 o zaplataenie 12.366,15 Sk, sp. zn. 15 Cob 130/2004 o zaplataenie 40.826,36 Sk a sp. zn. 15 Cob 135/2004 o zaplataenie 2246,40 Sk, ktoré sa u neho začali a týkali sa tých istých účastníkov. Po spojení vecí vedúcim spisom sa stal spis Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 15 Cob 119/2004, ktorý podľa spisovej značky zodpovedá spisu Okresného súdu v Nových Zámkoch pod sp. zn. 14 Cb 12/04.

Najvyšší súd tým, že dovolanie sťažovateľa odmietol, hoci pre odmietnutie nebol dôvod, pretože dovolanie smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 112.715,20 Sk, ktoré prevyšovalo desaťnásobok minimálnej mzdy (106080,- Sk = 60.800,- Sk podľa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu), vyvolal stav *denegatio iustitiae*, ktorý je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedlňiteľný. (...)

Ak po spojení vecí predmetom odvolacieho konania sa stalo peňažné plnenie prevyšujúce desaťnásobok minimálnej mzdy, nemôže byť dovolanie odmietnuté s poukazom na § 238 ods. 5 OSP. Krajský súd v Nitre v čase vyhlásenia rozsudku dňa 24. 6. 2004 vo veci pod sp. zn. 15 Cob 119/2004 vedel, že jednotlivé peňažné plnenia pred spojením vecí neprevyšujú desaťnásobok minimálnej mzdy, napriek tomu proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Najvyšší súd odmietnutím dovolania spochybnil zásadu, že Krajský súd v Nitre právo (Občiansky súdny poriadok) pozná a vie ho aj aplikovať“.

Ďalej sa sťažovateľka odvoláva na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 7 Obdo 37/2004 z 9. decembra 2004, sp. zn. 7 Obdo 38/2004 zo 16. júna 2005 a sp. zn. 7 Obdo 39/2004 zo 16. júna 2005, ktorými najvyšší súd za toho istého skutkového a právneho stavu medzi tými istými účastníkmi konania rozhodol v merite veci o dovolaniach a ani v jednom prípade ich neodmietol, pretože po spojení vecí peňažné plnenia na odvolacom súde prevyšovali desaťnásobok minimálnej mzdy.

Podľa názoru sťažovateľky „Rozpornosť rozhodovacej praxe všeobecných súdov je nežiadúca. Jej zjednocovanie je predovšetkým vec všeobecných súdov samotných. Predvídateľnosť výsledku súdneho rozhodovania garantuje právnu istotu a zabezpečuje všeobecnú dôveru v právo. Medzi princípy právneho štátu patrí medzi inými aj právna istota, ktorá spočíva v tom, že konanie štátnych orgánov a najmä súdov v rámci istých

hraníc musí byť predvídateľná a súčasne kalkulatívna. Ak na skutkovo a právne totožné prípady medzi tými istými účastníkmi konania najvyšší súd zaujme rozdielne právne stanovisko, právna istota fyzických a právnických osôb v právny poriadok bude spochybnená a dôjde k porušeniu princípov právneho štátu. Ústavný súd síce nie je zjednocovateľom judikatúry všeobecných súdov, v rámci ochrany ústavnosti je však jeho úlohou, aby všeobecné súdy neposudzovali tie isté prípady zásadne rozdielne, pretože rozdielnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu dochádza k porušeniu princípu rovnosti na spravodlivý proces ako i princípu právnej istoty. Ak je spravodlivosť slepá, nemôže záležať výsledok sporu na tom, u ktorého senátu najvyššieho súdu prípad skončí“.

Sťažovateľka napokon upriamuje pozornosť na nález ústavného súdu vo veci sp. zn. PL. ÚS 15/98 poukazujúc v ňom na vyslovený právny názor, podľa ktorého „*Keď právnu normu - ustanovenie § 238 ods. 5 OSP možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 ústavy a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány vrátane všeobecných súdov majú vtedy Ústavou Slovenskej republiky určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy“.*

Sťažovateľka požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie uvedených článkov ústavy uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 s tým, aby boli tieto uznesenia zrušené a vec vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Napokon požaduje aj úhradu trov konania.

Z vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu z 11. januára 2008, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 14. januára 2008, vyplýva, že najvyšší súd považuje sťažnosť za neopodstatnenú na základe nasledovných argumentov:

«V sťažnosťou napadnutých rozhodnutiach dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nieje prípustné (§ 238 ods. 5 O. s. p.) pretože predmet konania neprevyšoval desaťnásobok minimálnej mzdy, ktorá bola ku dňu začatia konania stanovená nariadením vlády Slovenskej republiky č. 514/2002 Z. z. stanovená na 5 570 Sk.

Pri zvažovaní, či je dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné bolo

potrebné vyriešiť otázku, či v prípade, že odvolací súd spojí konanie o viacerých veciach na spoločné prejednanie podľa § 112 O. s. p. má byť z pohľadu § 238 ods. 5 O. s. p. považovaný za predmet odvolacieho rozhodnutia súčet peňažných plnení predmetov všetkých spojených vecí, alebo má byť hodnotený samostatne pre každú spojenú vec. Dovolací súd v napadnutých rozhodnutiach, i keď sa uvedeným problémom v odôvodnení rozhodnutí bližšie nezaoberá, zrejme vychádzal z názoru, že aj po spojení vecí treba vychádzať samostatne z predmetu každej spojenej veci.

Spojenie vecí podľa § 112 ods. 1 O. s. p., je technickým opatrením súdu sledujúcim jedine hospodárnosť konania. Spojenie nemá vplyv na procesné práva účastníkov a nemení sa nim ich postavenie. Nemení sa nim ani predmet konania v jednotlivých spojených veciach ani ich charakter. Spojenie je viac-menej náhodilou skutočnosťou závislou na subjektívnom posúdení sudcu o vhodnosti spojenia ale často aj na iných skutočnostiach, ktorých náhodilosť je ešte výraznejšia. Pri predkladaní väčšieho počtu vecí, pri ktorých spojenie prichádza do úvahy, najmä vecí rovnakých účastníkov a rovnakého typu, ako je tomu v predmetnej veci, často záleží len na čase ich predloženia, počte vecí naraz predkladaných, pridelenia do jednotlivých senátov a od toho koľko a ktoré veci sa spoja na spoločné prejednanie. Dá sa to dobre ilustrovať na osude viacerých vecí rovnakých účastníkov a rovnakého druhu ako v predmetnej veci (podľa zberných spisov NS SR). V predmetnej veci bolo na spoločné prejednanie spojených viacej vecí, ktoré prejednal odvolací senát 24. júna 2004 pod sp. zn. 15 Cob 119/ 2004. Ten istý senát prejednal 14. júla 2004 iný „balík“ trinástich spojených rovnakých vecí. Iný senát 26 Cob 6. júla 2004 prejednal v spojenom konaní štrnásť takýchto spojených vecí, ale aj jednu takúto vec samostatne. Je zrejmé, že záležalo naozaj len na náhode koľko vecí sa spojí na spoločné prejednanie a ktoré veci sa do ktorého „balíka,, dostanú. Spájaním vecí na spoločné prejednanie podľa sumy, ktorá je ich predmetom, by tak bolo možné bez toho, aby to mohli účastníci ovplyvniť, regulovať, aby súhrnná hodnota predmetu odvolacieho konania dosiahla alebo naopak nedosiahla hranicu, ktorá už zakladá prípustnosť dovolania. Prípustnosť dovolania však musí byť založená na jednoznačných a vopred presne určených pravidlách. Ako z uvedeného vyplýva, nemôže byť závislá na tak neistej a náhodilej skutočnosti akou je spojenie vecí resp. skutočnostiach, ktoré môžu k spojeniu vecí viesť (napr. či sa v určitom časovom období na súde vyskytne jedna alebo viacej rovnakých vecí).

Napokon aj po spojení vecí odvolacím súdom sú to stále tie isté veci a predmetom preskúmania a rozhodnutia odvolacieho súdu sú tie isté napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z uvedeného pohľadu je rozhodnutie odvolacieho súdu v spojených veciach len súhrnom odvolacích rozhodnutí o každom z napadnutých rozhodnutí. Domnievam sa preto, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, nemôže byť založená len tým, že vec bude spojená s inou (inými) vecami.

Dovolací senát dospel k správne mu záveru, že proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie nie je prípustné.»

Na základe uvedenej argumentácie predseda najvyššieho súdu navrhuje, aby ústavný súd sťažnosť sťažovateľky zamietol.

Z vyjadrenia sťažovateľky z 12. novembra 2007, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 15. novembra 2007 vyplýva nasledovné:

„Medzi spojením vecí súdom v zmysle § 112 ods. 1 OSP a spojením vecí v žalobe žalobcom zásadne nie je rozdiel. Ak by žalobca uplatňoval v jednej žalobe. Zaplatenie sumy 112.715,20 Sk z dôvodu omeškania V. s platením viacerých peňažných záväzkov, predmetom odvolacieho konania pred Krajským súdom v Nitre by bola takisto len vec s hodnotou 112.715,20 Sk. Bolo by diskriminačné, keby najvyšší súd robil rozdiel medzi spojením vecí, ktoré uskutočnili nižšie súdy a medzi spojením vecí, ktoré by urobil žalobca v žalobe. Nie je ničím odôvodnené sankcionovať žalobcu za využitie svojho dispozičného práva za to, že skutkovo spoločné veci nespojil do jednej žaloby a uplatnil ich samostatnými žalobami. Vyplýva to aj z vlastnej judikatúry najvyššieho súdu R 53/1993 pri priznávaní trov právneho zastúpenia v prípade uplatneného nároku v jednej žalobe súhrnnou sumou pri zaplatení viacerých peňažných nárokov, z ktorých by každý mohol byť predmetom samostatného návrhu. Ak pri výpočte trov právneho zastúpenia v zmysle § 13 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (pôvodne podľa § 17 ods. 4 vyhlášky č. 240/1990 Zb. uvedenej v citovanom judikáte) najvyšší súd posudzuje úhrnný peňažný nárok ako spojené veci, nie je logické prečo ich neposudzuje ako spojené veci, ak veci spojil na spoločné konanie Krajský súd v Nitre.

Podľa prvej vety § 238 ods. 5 OSP pri skúmaní prípustnosti dovolania z hľadiska výšky uplatneného nárokuje rozhodujúci deň vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu a

nie deň podania samostatných návrhov na prvostupňovom súde. Poukazujem na to, že z napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu nevyplýva, či po podaní jedného dovolania najvyšší súd vylúčil niektorú spojenú vec na samostatné konanie v zmysle § 112 ods. 2 OSP. Je nelogické a bolo by aj nevhodné, keby už raz spojené veci Krajským súdom v Nitre najvyšší súd vylučoval na samostatné konania v dovolacom konaní. Nie je zrejmé, či najvyšší súd už raz spojené veci krajským súdom vylúčil na samostatné konania a prečo rozhodol o jednom a tom istom dovolaní osemkrát. V tomto smere napadnuté uznesenia najvyššieho súdu neobsahujú žiadne odôvodnenie.“

Ústavný súd zistil, že krajský súd spojil podľa § 212 ods. 1 OSP osem vecí, ktoré sa dotýkajú tých istých účastníkov a skutkovo spolu súvisia. Sťažovateľka podala proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu dovolanie, pretože ho krajský súd pripustil. Najvyšší súd na účely splnenia podmienky uvedenej v ustanovení § 238 ods. 5 OSP neuznal navýšenie peňažného plnenia spojením vecí a dovolanie odmietal osobitne voči každej veci pôvodne vedenej na okresnom súde samostatne.

V odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006 (súvisí s rozsudkom okresného súdu č. k. 14 Cb 179/03-22 z 12. februára 2004) sa argumentuje nasledovne:

„Podľa § 238 ods. 5 O. s. p. dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.“

Konanie v obchodnej veci začalo na súde prvého stupňa dňa 26. novembra 2003. Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 514/2002 Z. z, ktoré nadobudlo účinnosť 1. októbra 2002 bola stanovená výška minimálnej mzdy sumou 5570 Sk. Žalobca podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa v konaní o zaplatenie 3917,40 Sk. Spojenie vecí v dovolacom konaní nemalo vplyv na skutočnosť, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sa týka peňažného plnenia, neprevyšujúceho desaťnásobok minimálnej mzdy, preto dovolanie v predmetnej veci nie je prípustné

Keďže dovolací súd nezistil závažné vady konania, majúce za následok prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu s poukazom na § 243b ods.4 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odmietol.“

Úplne identickú pasáž, ale s Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 411/2001 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy a žalovanou sumou 12 366,15 Sk, obsahuje aj uznesenie sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 (súvisí s rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Cb 90/02-25 z 1. marca 2004).

V odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 (súvisí s rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Cb 179/03-21 z 1. marca 2004) sa argumentuje nasledovne:

„Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku zákon vymedzuje v ustanovení § 238 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 O. s. p. naopak dovolanie proti rozsudku nie je prípustné z dôvodov uvedených v ods. 4 a ods. 5 tohto ustanovenia.

Podľa § 238 ods. 5 O. s. p. dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Konanie v obchodnej veci o peňažné plnenie v sume Sk 3468,40 začalo na súde prvého stupňa 26. septembra. Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 514/2002 Z. z. bola s účinnosťou od 1. októbra 2002 stanovená minimálna mzda vo výške Sk 5 570,-. Desaťnásobok tejto mzdy predstavuje Sk 55 700,-.

Keďže predmet odvolacieho a dovolacieho konania neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a súčasne dovolací súd nezistil závažné vady konania majúce za následok prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p., najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu pre jeho neprípustnosť podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p v spojení s ust. § 243b O. s. p. odmietol.“

Úplne identickú pasáž, ale s Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 411/2001 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy, obsahuje aj uznesenie sp. zn.

4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 (súvisí s rozsudkom okresného súdu č. k. 15 Cb 84/02-23 z 25. februára 2004).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Ústavný súd uvádza, že o identickej veci sťažovateľky rozhodoval už v nálezoch sp. zn. II. ÚS 243/05 z 9. novembra 2006, IV. ÚS 14/07 zo 17. mája 2007 a IV. ÚS 88/07 z 26. júla 2007.

Základným dôvodom odmietnutia dovolania bola podľa odôvodnenia označeného uznesenia najvyššieho súdu okolnosť, že dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 15 Cob 119/2004 z 24. júna 2004 sa týkalo peňažných plnení neprevyšujúcich desaťnásobok minimálnej mzdy, a preto podľa § 238 ods. 5 OSP nebolo dovolanie v danej veci prípustné.

Aj keď najvyšší súd rozhodol o odmietnutí dovolania sťažovateľky v súlade s označeným ustanovením Občianskeho súdneho poriadku, t. j. z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, podľa názoru ústavného súdu tieto jeho rozhodnutia nie sú dostatočne odôvodnené. Bolo povinnosťou najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, aby sa náležite vyrovnal s tým, že sťažovateľka napadla dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu v jej právnej veci o zaplatenie 112 715,20 Sk (čo nepochybne vyplýva aj zo záhlavia dovolaním napadnutého rozhodnutia). Najvyšší súd však na túto skutočnosť v odôvodnení svojho rozhodnutia bez akéhokoľvek zdôvodnenia nevzal zreteľ a svoju argumentáciu oprel výlučne o tvrdenie, že predmetom dovolaním napadnutého konania bolo iba zaplatenie nižších súm z pôvodne samostatných nárokov jednotlivito uplatených sťažovateľkou osobitnými (ôsmimi) žalobami, pričom tieto veci boli v súlade s § 112 ods. 1 OSP na

pojednávani konanom 24. júna 2004 krajským súdom spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. 15 Cob 119/2004.

Možno konštatovať, že práve obdobná argumentácia, akú uvádza predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení, chýba v napadnutých uzneseniach o odmietnutí dovolania.

Pretože odôvodnenia uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 takéto závery neobsahovali (najvyšší súd sa uvedeným problémom v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal), možno konštatovať, že najvyšší súd sa v okolnostiach prípadu dostatočne neriadil ustanoveniami § 167 ods. 2 v spojení s § 157 ods. 2 OSP, a v nadväznosti na to možno uzavrieť, že uvedené uznesenie nemá dostatočné a objektívne odôvodnenie, ktoré je podstatnou náležitosťou každého súdneho rozhodnutia.

Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Podľa názoru ústavného súdu však predmetné rozhodnutie uvedené atribúty nespĺňa.

Ako už bolo uvedené, sťažovateľka v sťažnosti poukázala aj na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 7 Obdo 37/2004 z 9. decembra 2004, sp. zn. 7 Obdo 38/2004 zo 16. júna 2005 a sp. zn. 7 Obdo 39/2004 zo 16. júna 2005, ktorými najvyšší súd za toho istého skutkového i právneho stavu medzi tými istými účastníkmi konania rozhodol v merite veci o dovolaniach a ani v jednom prípade tieto dovolania neodmietol, pretože po spojení veci peňažné plnenia na odvolacom súde prevyšovali desaťnásobok minimálnej mzdy (zároveň tieto rozsudky pripojila vo fotokópii). V spojitosti s tým vyslovila sťažovateľka názor, že „rozdielnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu dochádza k porušeniu princípu rovnosti na spravodlivý proces ako i princípu právnej istoty“.

K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva.

Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.

Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (mutatis mutandis PL. ÚS 21/00 a PL. ÚS 6/04).

So zreteľom na označené rozsudky najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že v danom prípade došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, a tým i k porušeniu zásady právnej istoty. Najvyšší súd totiž v tomto prípade rozhodol odlišným spôsobom ako prv v prípade skutkovo i právne obdobných veciach bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol argumenty, pre ktoré bola v danej veci sťažovateľkinmu právu poskytnutá odlišná ochrana, než v jej iných označených konaniach. Argumentácia najvyššieho súdu musí pritom byť spoľahlivým vodidlom pre obdobné situácie aj v budúcnosti. Okrem porušenia zásady právnej istoty najvyšší súd zároveň zanedbal svoju zákonom ustanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania.

Za takéhoto stavu účastník konania nemôže pri podaní dovolania v obdobných prípadoch v budúcnosti predvídať, akým spôsobom bude najvyšší súd posudzovať prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku, resp. či nemusí pre jeho neprípustnosť uplatniť sťažnosť na ústavnom súde už proti rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Odmietnutie dovolania sťažovateľky podľa § 238 ods. 5 OSP treba podľa názoru ústavného súdu považovať za zásah do jej právnej istoty, v dôsledku čoho bolo potrebné aj so zreteľom na ďalšie uvádzané dôvody vysloviť aj porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006 a sp. zn. 3 Obdo 30/2005 z 28. júna 2006 podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, tieto uznesenia zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 5. septembra 2006 a vyjadrenie z 15. novembra 2007. Odmena určená podľa § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), (t. j. 1/6 z výpočtového základu 16 381 Sk) za úkony vykonané v roku 2006 predstavuje za 1 úkon 2 730 Sk a spolu s režijným paušalom 164 Sk, teda sumu 2 894 Sk. Odmena určená podľa § 11 ods. 2 vyhlášky (t. j. 1/6 z výpočtového základu 17 822 Sk) za úkony vykonané v roku 2007 predstavuje za 1 úkon 2 970 Sk a spolu s režijným paušalom 178 Sk sumu 3 148 Sk. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje za 2 úkony v roku 2006 spolu sumu 5 788 Sk a za úkon v roku 2007 sumu 3 148 Sk, t. j. spolu za 3 úkony právnych služieb 8 936 Sk. Táto suma sa navyšuje o 19 % DPH, pretože právny zástupca je platcom DPH. Celkovo teda priznáva ústavný súd úspešnej sťažovateľke úhradu trov v sume 10 633,84 Sk. Ústavný súd považoval sťažnosť za jednu vec, nie za spojenie vecí, a preto neaplikoval pri výpočte úhrady trov § 13 ods. 4 vyhlášky tak, ako to žiadala sťažovateľka. Z týchto dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2008